

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΕΜΠΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ

A.I. ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 13958/16)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

18 Ιανουαρίου 2024

*Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά ενδέχεται να υποστεί συντακτικές
αναδιατυπώσεις.*

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

Στην υπόθεση Α.Ι. και άλλοι κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πέμπτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Stéphanie Mourou-Vikström, *Πρόεδρο,*

Lado Chanturia,

Mattias Guyomar, *Δικαστές,*

και την Sophie Piquet, *Αναπληρώτρια Βοηθό Γραμματέα του Τμήματος,*

Έχοντας υπόψη:

την προσφυγή υπ' αριθ. 13958/16 που κατέθεσαν στο Δικαστήριο κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας στις 11 Μαρτίου 2016 σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») τρεις Αφγανοί υπήκοοι, των οποίων τα στοιχεία παρατίθενται στο συνημμένο κατάλογο («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από την κα Ε.-Λ. Κούτρα, δικηγόρο Αθηνών,

την απόφαση να κοινοποιήσει τα παράπονα σχετικά με το άρθρο 3, μεμονωμένα και σε συνδυασμό με το άρθρο 13, στην Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση»), η οποία εκπροσωπήθηκε από τους αντιπροσώπους του Πληρεξουσίου της, κ. Κ. Γεωργιάδη, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, και κα Ι. Κοτσώνη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και την κα Νίκη Μαριόλη, Πληρεξούσιο της Ελληνικής Κυβέρνησης, και να κηρύξει την υπόλοιπη προσφυγή απαράδεκτη,

την απόφαση να τηρήσει την ανωνυμία των προσφευγόντων,

τις παρατηρήσεις των διαδίκων,

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 14 Δεκεμβρίου 2023,

Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την ως άνω ημερομηνία:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

1. Οι προσφεύγοντες είναι ένας Αφγανός και τα δύο ανήλικα τέκνα του. Στις 25 Φεβρουαρίου 2016 καταγράφηκαν στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) Φυλακίου Έβρου.
2. Ο πρώτος προσφεύγων έπασχε από κύστη ισχίου και υπεβλήθη σε χειρουργική επέμβαση.

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

3. Στις 2 Μαρτίου 2016 οι προσφεύγοντες αποχώρησαν από το ΚΥΤ και μετέβησαν στον καταυλισμό Ειδομένης.

4. Στις 11 Μαρτίου 2016 οι προσφεύγοντες κατέθεσαν στο Δικαστήριο αίτηση για προσωρινό μέτρο, η οποία απορρίφθηκε στις 1 Απριλίου 2016.

5. Το Δεκέμβριο του 2016 αναχώρησαν από την Ελλάδα, όπου επέστρεψαν το 2018.

6. Παραπονούνται σύμφωνα με το άρθρο 3 σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσής τους στον καταυλισμό Ειδομένης και σύμφωνα με το άρθρο 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 13 σχετικά με ελλείψεις στη διαδικασία ασύλου.

7. Στις 12 Οκτωβρίου 2018 οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση διεθνούς προστασίας και στις 22 Απριλίου 2020 τους χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα.

I. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΕΣ

A. Όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης στον καταυλισμό Ειδομένης κατά τη διάρκεια της διαμονής τους από το Μάρτιο έως το Μάιο του 2016

8. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι έφυγαν από το Αφγανιστάν επειδή φοβούνταν για την ασφάλειά τους. Όταν εισήλθαν στην Ελλάδα, τέθηκαν υπό κράτηση στο Φυλάκιο Έβρου.

9. Μετά την απελευθέρωσή τους στις 2 Μαρτίου 2016, οι προσφεύγοντες έφθασαν στην Ειδομένη με σκοπό να ταξιδέψουν στη βόρεια Ευρώπη, θεωρώντας ότι η Ελλάδα και άλλες χώρες στη διαδρομή μέσω των Βαλκανίων δεν ήταν ασφαλείς γι' αυτούς.

10. Στην Ειδομένη διέμεναν σε αντίσκηνο χωρίς επαρκή προστασία από τις καιρικές συνθήκες. Παραπονούνται για συνωστισμό, επισημαίνοντας ότι εκεί διέμεναν άνω των 10.000 ατόμων, υπερβαίνοντας τη χωρητικότητα του καταυλισμού. Επίσης, παραπονούνται για ανεπαρκείς συνθήκες και εγκαταστάσεις υγιεινής, κίνδυνο μολύνσεων και ανεπαρκή τροφή.

11. Οι προσφεύγοντες έπασχαν από βρογχίτιδα, πυρετό και πνευμονικά προβλήματα. Ο πρώτος προσφεύγων υπέστη μόλυνση και αιμορραγία της κύστης, ενώ δεν μπόρεσε να λάβει ιατρική βοήθεια. Επιπλέον, τα παιδιά πεινούσαν.

12. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι οι αρχές γνώριζαν την ευάλωτη κατάστασή τους, ιδίως ότι ο πρώτος προσφεύγων είχε προβλήματα υγείας και ότι τα παιδιά ήταν ανήλικα (4 και 7 ετών), και ότι οι συνθήκες διαβίωσής τους στην Ειδομένη, σε

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw
συνδυασμό με την ευάλωτη κατάστασή τους, ήταν ασυμβίβαστες με το άρθρο 3 της Σύμβασης.

Β. Όσον αφορά την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου

13. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι κατά τη διάρκεια της καταχώρισής τους από τις αστυνομικές αρχές δεν τους παρασχέθηκαν πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου.

14. Παρατηρούν ότι η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου είχε ορίσει την πλατφόρμα Skype ως το μόνο τρόπο για να εκφράζουν όσοι επιθυμούσαν άσυλο την επιθυμία τους να καταθέσουν αίτηση και για να οριστεί ημερομηνία εγγραφής τους στο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου. Οι προσφεύγοντες ενέτειναν τις προσπάθειές τους για το σκοπό αυτό, παρόλο που δεν είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο καθώς δεν διέθεταν συσκευή που θα τους χορηγούσε πρόσβαση στο Skype.

15. Οι προσφεύγοντες προσπάθησαν να ζητήσουν άσυλο, αλλά η Υπηρεσία Ασύλου είχε υπερβολικό φόρτο εργασίας και στάθηκε αδύνατο να καλέσουν τους αριθμούς Skype που τους είχαν δοθεί. Η μόνη άλλη νόμιμη επιλογή, να προσέλθουν οι αιτούντες άσυλο αυτοπροσώπως στα γραφεία ασύλου, είχε καταργηθεί.

16. Ακόμη και αν είχαν καταφέρει να χρησιμοποιήσουν το Skype για να εκφράσουν την επιθυμία τους να ζητήσουν άσυλο, δεν θα τους είχε χορηγηθεί καθεστώς αιτούντων άσυλο.

17. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι στις 3 Μαρτίου 2016 εκδόθηκε απόφαση διοικητικής απέλασής τους, ενώ η εκτέλεσή της ανεστάλη για ένα μήνα σε σχέση με τον πρώτο προσφεύγοντα και για έξι μήνες σε σχέση με τα παιδιά. Ισχυρίζονται ότι ήταν δυνατή η άρση της αναστολής πριν από τη λήξη της προθεσμίας και ότι μπορούσαν να επιστραφούν άμεσα ή έμμεσα στη χώρα προέλευσής τους. Κατά το χρόνο κατάθεσης της προσφυγής τους στο Δικαστήριο, απέμεναν δύο εβδομάδες για να λήξει η ισχύς της αναστολής της απέλασης του πρώτου προσφεύγοντος, χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να καταθέσει αίτηση ασύλου, και συνεπώς επρόκειτο να επαναπροωθηθούν όλοι.

Γ. Οι εξελίξεις μετά τη διαμονή των προσφυγόντων στον καταυλισμό Ειδομένης

18. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι είχαν προσπαθήσει να περάσουν τα σύνορα παράνομα, αλλά τους επέστρεψαν στην Ελλάδα.

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

19. Το Μάιο του 2016 ενημερώθηκαν από έναν αξιωματούχο ότι θα τους μετέφεραν σε καταυλισμό. Μετακινήθηκαν στον καταυλισμό Διαβατών, όπου διέμεναν σε αντίσκηνο, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα και επαρκή τροφή. Παρέλαβαν δελτίο προεγγραφής αιτούντος άσυλο, αλλά δεν κράτησαν αντίγραφο.

20. Ο πρώτος προσφεύγων παραπέμφθηκε κατ' επανάληψη σε νοσοκομείο, αλλά χωρίς αποτέλεσμα, καθώς δεν υπήρχε διερμηνέας και ήταν αδύνατον να επικοινωνήσει με το γιατρό. Τα παιδιά δεν μπορούσαν να εγγραφούν στο σχολείο και ασθένησαν, αλλά δεν υπήρχε διαθέσιμος παιδίατρος.

21. Επισημαίνουν ότι κατά την παραμονή τους στον καταυλισμό Ειδομένης από το Μάιο έως το Δεκέμβριο του 2016 οι αρχές γνώριζαν την παρουσία τους. Όμως, ήταν αδύνατον να καταθέσουν αίτηση ασύλου παρόλο που το ενδιαφέρον τους είχε καταγραφεί.

22. Τονίζουν ότι μετά την εκκένωση του καταυλισμού Ειδομένης κανείς δεν μπορούσε να καταθέσει έγκυρη αίτηση ασύλου καθώς είχε ανακοινωθεί διαδικασία προεγγραφής, η οποία θα τίθετο σε λειτουργία μέχρι τα τέλη Ιουλίου 2016. Επισημαίνουν ότι η προεγγραφή δεν εξασφάλιζε πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις συνθήκες διαβίωσής τους στον καταυλισμό Διαβατών, ιδίως το ότι δεν τους παρασχέθηκαν ειδικές διασφαλίσεις για ευάλωτα πρόσωπα, τους εξέθεσε σε ταλαιπωρία που υπερβαίνει το όριο του άρθρου 3, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου επαναπροώθησης.

23. Το Δεκέμβριο του 2016, λόγω των δυσμενών συνθηκών, αναχώρησαν από τον καταυλισμό Διαβατών και μετέβησαν σε άλλες χώρες.

24. Το Σεπτέμβριο του 2018 αποφάσισαν να επιστρέψουν στην Ελλάδα και σε άγνωστη ημερομηνία έφθασαν στην Αθήνα, όπου παρέμεναν άστεγοι. Υποστηρίζουν ότι τους παρασχέθηκε επαρκής στέγαση το Δεκέμβριο του 2019.

25. Τέλος, ισχυρίζονται ότι ο πρώτος προσφεύγων δεν κατάφερε να υποβληθεί στην επέμβαση που είχε συσταθεί το 2016 και που εξακολουθούσε να συνιστάται κατά το χρόνο κατάθεσης των παρατηρήσεών τους. Προσθέτουν ότι το μικρότερο παιδί της οικογένειας, που είχε εν τω μεταξύ γεννηθεί στο εξωτερικό, έπασχε από προβλήματα υγείας. Λόγω της έλλειψης διερμηνέα, στάθηκε αδύνατον να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα υγείας τους.

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw
II. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

A. Όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης στον καταυλισμό Ειδομένης

26. Η Κυβέρνηση παρατηρεί ότι ο πρώτος προσφεύγων εξετάστηκε από το ιατρικό κλιμάκιο στο KYT και διακομίστηκε σε νοσοκομείο για παροχέτευση αποστήματος κύστης.

27. Τονίζει ότι εκείνη την εποχή η Ελλάδα βρισκόταν αντιμέτωπη με έκτακτη ανθρωπιστική κρίση λόγω των πρωτοφανών μεταναστευτικών και προσφυγικών ροών, και ότι οι αρχές έκαναν προσπάθειες να αντιμετωπίσουν αυτή την κρίση. Η κατάσταση επιδεινώθηκε από το de facto κλείσιμο της οδού των Δυτικών Βαλκανίων από το Φεβρουάριο του 2016, με αποτέλεσμα οι υπήκοοι τρίτων χωρών να μην μπορούν να φθάσουν στην κεντρική και βόρεια Ευρώπη. Στα τέλη Αυγούστου του 2015 στην Ειδομένη είχαν συρρεύσει χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες.

28. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2015 στήθηκε άτυπος καταυλισμός με την ευθύνη και με έξοδα ΜΚΟ, σε συντονισμό και με τη στήριξη των περιφερειακών δημοτικών αρχών. Περιλάμβανε 5 αντίσκηνα χωρητικότητας 1.000 ατόμων, χώρο διαμονής ανηλίκων, 40 τουαλέτες, 20 ντουζιέρες και εγκαταστάσεις πόσιμου νερού. Στις 27 Νοεμβρίου 2015 τέθηκε σε λειτουργία δεύτερος καταυλισμός με την πρωτοβουλία του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης και της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Περιλάμβανε 3 αντίσκηνα χωρητικότητας 750 ατόμων, 4 κοντέινερ χωρητικότητας 60 ατόμων, 20 αντίσκηνα χωρητικότητας 200 ατόμων, 30 τουαλέτες, μαγειρείο και φορητές θερμάστρες.

29. Υπηρεσίες υγείας παρέχονταν από το ιατρικό προσωπικό των τοπικών νοσοκομείων που εγκαταστάθηκε επί τόπου και από κλιμάκια των ΜΚΟ. Κοντά υπήρχε κέντρο υγείας όπου ήταν δυνατή η μεταφορά με ασθενοφόρο ατόμων που χρειάζονταν περαιτέρω θεραπεία.

30. Ο επισιτισμός στην Ειδομένη εξασφαλιζόταν από ΜΚΟ και εθελοντές. Ήταν επίσης δυνατή η προμήθεια τροφίμων από τοπικά καταστήματα.

31. Οι αστυνομικές δυνάμεις, με τη βοήθεια διερμηνέων, ενημέρωσαν τους διαμένοντες σχετικά με την απαγόρευση διέλευσης των συνόρων και τη δυνατότητα μεταφοράς τους σε οργανωμένες δομές φιλοξενίας. Μετά από αστυνομική επιχείρηση που έλαβε χώρα μεταξύ 24 και 26 Μαΐου 2016, η περιοχή εκκενώθηκε και οι διαμένοντες στον

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw
καταυλισμό Ειδομένης μεταφέρθηκαν σε οργανωμένες κρατικές δομές φιλοξενίας, όπου τους παρασχέθηκαν συνθήκες υποδοχής.

32. Οι καταυλισμοί της Ειδομένης ποτέ δεν αποτέλεσαν επίσημες δομές φιλοξενίας και δεν προορίζονταν από τις αρχές για φιλοξενία.

33. Οι προσφεύγοντες δεν τέθηκαν υπό κράτηση, και μετέβησαν στην Ειδομένη με δική τους πρωτοβουλία. Λόγω του άτυπου χαρακτήρα του καταυλισμού Ειδομένης, οι αρχές αδυνατούν να επιβεβαιώσουν τις συνθήκες που επικρατούσαν εκεί κατά τη διαμονή των προσφευγόντων και τη διάρκειά της, καθώς δεν υπάρχουν αρχεία της παραμονής των προσφευγόντων.

34. Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να αποδοθεί στις αρχές καμία ευθύνη για τις συνθήκες διαβίωσης στον προαναφερθέντα καταυλισμό.

Β. Όσον αφορά την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου

35. Τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 2016 η Υπηρεσία Ασύλου έθεσε σε εφαρμογή διαδικασία προεγγραφής στους χώρους διαμονής για όσους επιθυμούσαν να καταθέσουν αίτηση διεθνούς προστασίας. Στους προεγγραφόμενους αιτούντες χορηγείτο δελτίο αιτούντος άσυλο που τους έδινε δικαίωμα νόμιμης διαμονής στη χώρα και τους παρείχε πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης. Επίσης, η Υπηρεσία Ασύλου είχε εκδώσει ενημερωτικό υλικό για τη διαδικασία ασύλου σε διάφορες γλώσσες.

36. Επιπλέον, η Κυβέρνηση τονίζει ότι η όποια ευάλωτη κατάσταση αξιολογήθηκε και ελήφθη υπόψη.

37. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων περί ελλείψεως πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου κατά την περίοδο παραμονής τους στην Ειδομένη, η οποία τους έθεσε σε κίνδυνο επιστροφής στη χώρα τους, όπου θα αντιμετώπιζαν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Επισημαίνει ότι δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι οι αρχές αρνήθηκαν να καταγράψουν τα αιτήματα ασύλου των αιτούντων.

38. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών υποδοχής στο ΚΥΤ, οι προσφεύγοντες ενημερώθηκαν σχετικά με τη δυνατότητα κατάθεσης αίτησης διεθνούς προστασίας στο αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου, αλλά δεν εξέφρασαν σχετική επιθυμία. Αίτηση κατέθεσαν οι προσφεύγοντες για πρώτη φορά στις 12

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

Οκτωβρίου 2018, ενώ δεν προσκόμισαν καμία απόδειξη ότι είχαν προσπαθήσει πρωτίτερα να καταθέσουν αίτηση ασύλου αλλά αυτό δεν κατέστη δυνατό.

39. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι η πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου είναι δυνατή μέσω αυτοπρόσωπης εμφάνισης σε Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου, ενώ παράλληλα με τη δυνατότητα να την καταθέσουν αυτοπροσώπως, οι ενδιαφερόμενοι είχαν επίσης τη δυνατότητα να προγραμματίσουν συνάντηση για την καταχώριση των αιτήσεων ασύλου τους μέσω της πλατφόρμας Skype. Η λειτουργία αυτής της πλατφόρμας δεν απέκλειε την αυτοπρόσωπη εμφάνιση των προσφευγόντων στο αρμόδιο Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου.

Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

1. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

A. Επί του παραδεκτού

1. Η προδικαστική ένσταση της Κυβέρνησης περί έλλειψης ιδιότητας θύματος

40. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν την ιδιότητα του θύματος καθώς δεν έχουν προσκομίσει αποδείξεις της διαμονής τους στον άτυπο καταυλισμό Ειδομένης και τη διάρκειά της, και καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

41. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι, αν και ο καταυλισμός ήταν άτυπος, οι αρχές γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν την εκεί παρουσία τους καθώς είχαν δηλώσει τη θέση τους κατά τη διαδικασία του προσωρινού μέτρου. Αμφισβητούν τη δήλωση της Κυβέρνησης περί μη καταγραφής τους στα αρχεία των αρχών, παρατηρώντας ότι το Κράτος είναι υπόλογο για τη μη τήρηση επαρκών αρχείων.

42. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η παρουσία των προσφευγόντων στον καταυλισμό Ειδομένης επισημάνθηκε κατά τη διαδικασία του προσωρινού μέτρου και θεωρεί ότι η μη καταγραφή των προσφευγόντων (βλ. παρ. 33) δεν επαρκεί για να αμφισβητηθεί η παρουσία τους στην Ειδομένη. Ως εκ τούτου, η ένσταση της Κυβέρνησης πρέπει να απορριφθεί.

2. Όσον αφορά τα παράπονα των προσφευγόντων κατά τη διαμονή τους στον καταυλισμό Διαβατών και εξής

43. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για έλλειψη πρόσβασης σε διαδικασίες ασύλου και για τις συνθήκες διαβίωσής τους κατά τη διαμονή τους στον καταυλισμό Διαβατών

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw
(βλ. παραπάνω παρ. 18-19 και 21-22), καθώς και για τις συνθήκες διαβίωσής τους μετά την επιστροφή τους στην Ελλάδα το 2018 και μέχρι το Δεκέμβριο του 2019 (βλ. παραπάνω παρ. 24).

44. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι τα παράπονα αυτά εισήχθησαν για πρώτη φορά με τις παρατηρήσεις των προσφευγόντων στις 24 Ιουλίου 2020 και ότι τα προβαλλόμενα περιστατικά έλαβαν χώρα μεταξύ Μαΐου και Δεκεμβρίου του 2016 και μέχρι το Δεκέμβριο του 2019. Ως εκ τούτου, τα παράπονα κατατέθηκαν μετά τη λήξη της εξάμηνης προθεσμίας, όπως προέβλεπε κατά τον κρίσιμο χρόνο το άρθρο 35 της Σύμβασης, και πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3(α) και 4 της Σύμβασης.

45. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς του πρώτου προσφεύγοντος ότι δεν υπεβλήθη στην επέμβαση που είχε υποδειχθεί, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το παράπονο είναι ατεκμηρίωτο και, ως εκ τούτου, προτείνεται να το απορρίψει ως προφανώς αβάσιμο σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3(α) και 4 της Σύμβασης.

B. Επί της ουσίας

46. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τις συνθήκες διαβίωσής τους στον καταυλισμό Ειδομένης από το Μάρτιο μέχρι το Μάιο του 2016. Αναφέρουν ότι οι ιδιαίτερες ανάγκες τους, αφενός του πρώτου προσφεύγοντος ως ατόμου με προβλήματα υγείας και αφετέρου των τέκνων, δεν ικανοποιήθηκαν υπό τις συνθήκες υποδοχής του καταυλισμού Ειδομένης.

47. Η Κυβέρνηση αρνείται κάθε ευθύνη και αμφισβητεί τους ισχυρισμούς των προσφευγόντων σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσής τους στον καταυλισμό Ειδομένης. Επιπλέον, παρατηρεί ότι, σε κάθε περίπτωση, η κατάσταση δεν είχε τον ελάχιστο βαθμό βαρύτητας που απαιτείται ώστε να εμπίπτει στο άρθρο 3 της Σύμβασης.

48. Το Δικαστήριο είχε σε παλαιότερη ευκαιρία παρατηρήσει ότι τα Κράτη που αποτελούν τα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες στη διαχείριση των αυξανόμενων ροών μεταναστών και αιτούντων άσυλο. Με αυτό το δεδομένο, δεν υποτιμά το βάρος και τις πιέσεις που υφίστανται τα επηρεαζόμενα Κράτη (βλ. *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδος* [GC], αριθ. 30696/09, παρ. 223, ECHR 2011).

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

49. Όμως, έχοντας υπόψη τον απόλυτο χαρακτήρα των δικαιωμάτων που εγγυάται το άρθρο 3, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να απαλλάξει ένα Κράτος από τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη διάταξη αυτή (βλ. *Khlaifia κ.λπ. κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 16483/12, παρ. 158 και 184, 15 Δεκεμβρίου 2016).

50. Επιπλέον, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον μία συμπεριφορά αποτελεί κακομεταχείριση και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης, θα πρέπει αυτή να παρουσιάζει τουλάχιστον έναν ελάχιστο βαθμό βαρύτητας (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Khlaifia κ.λπ. κατά Ιταλίας* [GC], παρ. 159).

51. Οι γενικές αρχές σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των αιτούντων άσυλο συνοψίζονται στις προαναφερθείσες αποφάσεις επί των υποθέσεων *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδος* (παρ. 251-253) και *Khlaifia κ.λπ. κατά Ιταλίας* (παρ. 158-161) και στην απόφαση επί της υπόθεσης *R.R. κ.λπ. κατά Ουγγαρίας* (αριθ. 36037/17, παρ. 64, 2 Μαρτίου 2021) και η επανάληψή τους παρέλκει.

52. Οι συνθήκες διαβίωσης στον καταυλισμό της Ειδομένης κατά την κρίσιμη περίοδο καταγράφονται στην απόφαση επί της υπόθεσης *Sh.D. κ.λπ. κατά Ελλάδος, Αυστρίας, Κροατίας, Ουγγαρίας, Βόρειας Μακεδονίας, Σερβίας και Σλοβενίας*, αριθ. 14165/16, παρ. 32-34, 13 Ιουνίου 2019) και αξιολογούνται περαιτέρω σε σχέση με την ευάλωτη κατάσταση των προσφευγόντων στην παραπάνω απόφαση (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση επί της υπόθεσης *Sh.D. κ.λπ. κατά Ελλάδος, Αυστρίας, Κροατίας, Ουγγαρίας, Βόρειας Μακεδονίας, Σερβίας και Σλοβενίας*, παρ. 52-62).

53. Το Δικαστήριο περαιτέρω παραπέμπει στη νομολογία του σχετικά με την υποδοχή ασυνόδευτων ή συνοδευόμενων ανηλίκων, παρατηρώντας ότι είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι η εξαιρετικά ευάλωτη κατάσταση του παιδιού αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα και υπερισχύει κάθε επιφύλαξης περί καθεστώτος άτυπου μετανάστη (βλ. *N.T.P. κ.λπ. κατά Γαλλίας*, αριθ. 68862/13, παρ. 44, 24 Μαΐου 2018, *Poron κατά Γαλλίας*, αριθ. 39472/07 και 39474/07, παρ. 91, 19 Ιανουαρίου 2012, και *Mushkadzhliyeva κ.λπ. κατά Βελγίου*, αριθ. 41442/07, παρ. 55 και 63, 19 Ιανουαρίου 2010).

54. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την ευάλωτη κατάσταση των προσφευγόντων, αφενός του πρώτου προσφεύγοντος ως ατόμου με προβλήματα υγείας (βλ. παραπάνω

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

παρ. 2, 11 και 26) και αφετέρου των τέκνων λόγω της ηλικίας τους (4 και 7 ετών, βλ. παραπάνω παρ. 1 και 12). Επιπλέον, λαμβάνει υπόψη τα πορίσματα των εκθέσεων διαφόρων οργανώσεων σχετικά με τις άθλιες συνθήκες που επικρατούσαν στον καταυλισμό Ειδομένης, τα οποία παρατίθενται στην προαναφερθείσα απόφαση επί της υπόθεσης *Sh.D. κ.λπ. κατά Ελλάδος, Αυστρίας, Κροατίας, Ουγγαρίας, Βόρειας Μακεδονίας, Σερβίας και Σλοβενίας* (παρ. 30-34) και συμπίπτουν με την περίοδο διαμονής των εδώ προσφευγόντων στην Ειδομένη.

55. Το Δικαστήριο ειδικότερα παρατηρεί ότι, σύμφωνα με την έκθεση που δημοσιεύθηκε στις 26 Απριλίου 2016 μετά την επίσκεψη του Ειδικού Αντιπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Μετανάστευση και τους Πρόσφυγες στον καταυλισμό της Ειδομένης το Μάρτιο του 2016, εκφράζονταν ανησυχίες σχετικά με την κατάσταση των 13.000 και πλέον ατόμων που ήταν συγκεντρωμένοι στην περιοχή (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση επί της υπόθεσης *Sh.D. κ.λπ. κατά Ελλάδος, Αυστρίας, Κροατίας, Ουγγαρίας, Βόρειας Μακεδονίας, Σερβίας και Σλοβενίας*, παρ. 31).

56. Υπό τις περιστάσεις αυτές, και έχοντας υπόψη τους ισχυρισμούς των διαδίκων και όλο το υλικό που έχει στη διάθεσή του, το Δικαστήριο κρίνει ότι η κατάσταση στον καταυλισμό Ειδομένης για την οποία παραπονούνται οι προσφεύγοντες τους υπέβαλε σε μεταχείριση που υπερέβη το βαθμό βαρύτητας που απαιτείται προκειμένου να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης.

57. Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

II. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

58. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται για τον κίνδυνο άμεσης ή έμμεσης επιστροφής στο Αφγανιστάν χωρίς να έχουν εξεταστεί επί της ουσίας οι ισχυρισμοί τους βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης, καθώς δεν είχαν πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Ειδικότερα, ισχυρίζονται ότι ο μόνος τρόπος για να καταθέσουν αίτηση ασύλου ήταν να προγραμματίσουν συνάντηση μέσω πλατφόρμας Skype η οποία δεν λειτουργούσε.

59. Η Κυβέρνηση αναφέρθηκε στον τρόπο κατάθεσης αιτήσεων διεθνούς προστασίας (βλ. παραπάνω παρ. 39).

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

60. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι δεν προσκομίστηκαν αποδείξεις ότι η εγγραφή μέσω Skype ήταν ο μόνος τρόπος που προβλεπόταν για την κατάθεση αίτησης ασύλου ή ότι οι αρχές αρνήθηκαν να καταχωρίσουν τις αιτήσεις ασύλου τους (βλ. παραπάνω παρ. 37).

61. Έχοντας υπόψη τους ισχυρισμούς των διαδίκων και όλο το υλικό που έχει στη διάθεσή του, το Δικαστήριο κρίνει ότι η κατάσταση για την οποία παραπονούνται οι προσφεύγοντες δεν στοιχειοθετεί παραβίαση του άρθρου 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, το παράπονο είναι προφανώς αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3(α) και 4 της Σύμβασης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

62. Καθένας από τους προσφεύγοντες ζητά 12.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης για παραβίαση του άρθρου 3 εξαιτίας των συνθηκών διαβίωσης στην Ειδομένη, ενώ ο πρώτος προσφεύγων ζητά επιπλέον 10.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης για παραβίαση του άρθρου 3 ενόψει της κατάστασης της υγείας του. Καθένας από τους προσφεύγοντες επιπλέον ζητά 5.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης για παραβίαση του άρθρου 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης.

63. Οι προσφεύγοντες ζητούν να τους επιδικαστούν από κοινού 5.000 ευρώ συν ΦΠΑ για τα έξοδα που πραγματοποίησαν ενώπιον του Δικαστηρίου, αναφέροντας ότι αυτό το ποσό αποτελεί μέρος της αμοιβής που είχαν συμφωνήσει να καταβάλουν στον αντιπρόσωπό τους βάσει συμφωνίας *quota litis*. Επίσης, ζητούν τα ποσά των δικαστικών εξόδων, συν τους τυχόν φόρους, να μεταβιβασθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό του αντιπροσώπου τους.

64. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι τα ποσά που ζητούνται ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης είναι υπερβολικά και αδικαιολόγητα και ότι η ενδεχόμενη διαπίστωση παραβίασης θα αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Επίσης, θεωρεί υπερβολικά τα ποσά που ζητούνται για δικαστικά έξοδα, και ότι εάν το Δικαστήριο αποφασίσει να επιδικάσει κάποιο σχετικό ποσό στους προσφεύγοντες, αυτό δεν θα πρέπει να υπερβεί τα 500 ευρώ.

65. Το Δικαστήριο θεωρεί εύλογο να επιδικάσει σε καθέναν από τους τρεις προσφεύγοντες ποσό 4.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθούν οι προσφεύγοντες.

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

66. Σύμφωνα με τα κριτήρια της νομολογίας του Δικαστηρίου, και καθώς δεν υποβλήθηκε κανένα δικαιολογητικό των εξόδων, το Δικαστήριο δεν επιδικάζει κανένα σχετικό ποσό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς της συνθήκες διαβίωσης των προσφευγόντων στον καταυλισμό της Ειδομένης και την υπόλοιπη προσφυγή απαράδεκτη,
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης σε σχέση με τις συνθήκες διαβίωσης των προσφευγόντων στον καταυλισμό της Ειδομένης,
3. *Αποφασίζει*:
 - (α) ότι το καθ' ου Κράτος οφείλει να καταβάλει σε καθέναν από τους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών, ποσό τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό, ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης,
 - (β) ότι από τη λήξη της προαναφερθείσας τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση θα πληρώνεται απλός τόκος επί των ανωτέρω ποσών, ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κατά την περίοδο υπερημερίας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες,
4. *Απορρίπτει* τις υπόλοιπες αξιώσεις των προσφευγόντων για δίκαιη ικανοποίηση.

Συντάχθηκε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 18 Ιανουαρίου 2024 σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Sophie Piquet

Αναπληρώτρια Βοηθός Γραμματέας

(υπογραφή)

Stéphanie Mourou-Vikström

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος προσφευγόντων:

Αριθμός	Όνομα προσφεύγοντος	Έτος γέννησης	Υπηκοότητα	Τόπος κατοικίας
1	A.I.	1990	Αφγανική	Αθήνα
2	M.I.	2012	Αφγανική	Αθήνα
3	S.I.	2009	Αφγανική	Αθήνα

Μοναδικός Σειριακός Αριθμός: 2by1od_F88Cm3wk-HjHpdw

Σύνολο σελίδων εγγράφου που μεταφράστηκε: 11

Σύνολο σελίδων μετάφρασης: 13

Επίσημη μετάφραση ως προς την πιστή και ακριβή απόδοση του περιεχομένου χωρίς μεταβολές εκ του πρωτοτύπου από την αγγλική γλώσσα στην ελληνική γλώσσα

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2024

Μπελεκούκας Βασίλειος, Πιστοποιημένος Μεταφραστής Υπουργείου Εξωτερικών

A.M. 088